

אם נאמר 'מקדש' - למה נאמר 'משכן'??

ג. אבל א"כ - היה לו להעתיק בד"ה רק התיבות 'מקדש' ה' טימא' [שהן המעוררות את הקושי] - מדוע העתיק רק התיבות 'ואיש אשר יטמא' [אותם איננו מפרש כלל] ואת התיבה המוקשית איננו מעתיק כלל!?

ד. ועוד: היה לו לשאול להיפך: 'אם נאמר [הפסוק הראשון של] 'משכן' - למה נאמר [הפסוק השני של] 'מקדש'?

ה. יצויין שרש"י מעתיק ממס' שבועות רק את השאלה השניה ואילו את השאלה הראשונה שבגמ' 'אם נאמר משכן למה נאמר מקדש' - הוא משמיט!

השפ"ח מבסט קושיית רש"י על הק"ו ממס' שבועות, שרש"י לא טרח להעתיקו...

- אבל לא ביאר למה הוצרך לק"ו תלמודי ולא להקשות בפשיטות למה נכפל עונשו?
- גם בן חמש למקרא איננו בקי בהל' בית הבחירה ואיננו יודע לייחס הקולא או החומרא... [אדרבה - למד על הנוגע בהר סיני חייב סקילה וכן למד 'וישלחו מן המחנה...]

אבן עזרא על במדבר פרק יט פסוק כ (כ) ואיש אשר יטמא - וכבר הזכיר כל הנוגע במת בנפש ונכרתה ועתה הזהיר על העצם ועל הקבר:

רמב"ן על במדבר פרק יט פסוק כ והנכון בעיני כפשוטו, כי הכרת הראשון בנוגע במת כמו שאמר כל הנוגע במת הנפש, והשני גם במאהילים שלא נגעו בעצם ובקבר... [ולא נדקקו למס' שבועות]

א. דרכו של מקרא להשתמש ב'שמות נרדפים' [כגון: 'ועשו לי מקדש'... ועשית את המשכן] ורש"י לא תמה על השינוי!

ב. אילו זו היתה שאלתו - היה צ"ל: ולעיל [פסוק יג] קרי ליה 'משכן' [ולבאר הטעם]

על כרחך ששאלת רש"י איננה על התיבה 'משכן' או 'מקדש' - אלא כוונתו לכללות הפסוק העוסק ב'משכן' [יג] והפסוק העוסק ב'מקדש' [כ] - מאחר ששניהם עוסקים בטומאת מקדש ולמה הוצרכה התורה לציין פעמיים שעונשו 'כרת'?

ועל זה הוא מביא הצריכותא ממס' שבועות:

תלמוד בבלי מסכת שבועות דף טז/ב
א"ר אלעזר כתוב אחד אומר את משכן ה' טמא וכתוב אחד אומר כי את מקדש ה' טמא וקראי מיתרי הא מיצרך צריכי דתניא ר' אלעזר אומר אם נאמר משכן למה נאמר מקדש ואם נאמר מקדש למה נאמר משכן?

אילו נאמר משכן ולא נאמר מקדש הייתי אומר על משכן יהא חייב שהרי משוח בשמן המשחה ועל מקדש לא יהא חייב ואם נאמר מקדש ולא נאמר משכן הייתי אומר על מקדש יהא חייב שהרי קדושתו קדושת עולם ועל משכן לא יהא חייב לכך נאמר משכן לכך נאמר מקדש...

ספר במדבר פרק יט

(יא) הנגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים:
(יב) הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר:

(יג) כל הנגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן ידוד טמא ונכרתה הנפש ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו:

... (יח) ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם ועל הנגע בעצם או בחלל או במת או בקבר...

(כ) ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש ידוד טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא:

רש"י

(כ) ואיש אשר יטמא וגו' - אם נאמר מקדש למה נאמר משכן וכו' כדאי' בשבועות (דף טז):

ממבט ראשון הוקשה לרש"י שינוי הלשונות ומפנה אותנו למס' שבועות שם ישנה צריכותא!

אבל לאחר עיון - מסתבר שלא זה הציק לו!

והביאור ברש"י תמוה זה:

מבוסס על טעם העתקת 'ואיש אשר יטמא' כי אלו התיבות המעוררות את הקושי!

התלמיד הקורא את הפסוק 'ואיש אשר יטמא' זה נראה לו כהמשך ישיר לאמור לעיל:

שהרי תחילה הזכיר שהנוגע במת טמא טומאת שבעה

ואח"כ למדנו דיני הזאה שלישי ושביעי

ואח"כ לימד הכתוב שאם גרם לטומאת מקדש [ולא יתחטא] חייב כרת

ואח"כ ממשיך ללמדנו שגם הימאהילים ו'הנוגע בקבר' גם חייבים כרת

אבל התיבות

'ואיש אשר יטמא' מיותרות, שהרי כל הענין עוסק במי שטמא

ונראה כאילו מתחיל עתה 'ענין חדש' שלא דובר עליו לעיל -

לכן מעתיק רש"י בד"ה רק 'ואיש אשר יטמא' - למה מתכוון הפסוק בענין חדש זה?

אבל ההבדל בין שני הפסוקים מובן בפשטות - בפשוטו של מקרא:

ספר במדבר פרק יט

(יג) **כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמַת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְדוּד טָמֵא** [בבבין קל 'פעל'] ולא יתחטא ונברתה הנפש ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו: [מדובר במזיד!]

(I) ספר במדבר פרק יט

(כ) **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא** [בבבין קל 'פעל'] ולא יתחטא ונברתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש ידוד טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא [מדובר בנאנס בהיותו במקדש ולא ימהר לצאת]

וזהו שאלת רש"י על פי שכלו של בן חמש:

אם נאמר [הפסוק של] 'מקדש' העוסק בנטמא לאונסו בפנים - שהוא חייב כרת, למה נאמר [הפסוק של] 'משכן'? העוסק במטמא במזיד, הלא פשיטא שחייב כרת?!

שזהו ק"ו פשטני שהתלמיד יקשה! ותשובת רש"י הוא: שאמנם היה ניתן ללמוד המזיד מק"ו זה - אבל עיין במס' שבועות שם הוצרכו שני הביטויים!

☒

אך עדיין יוקשה תחביר-הכתוב [כ]: שמקדים לקבוע שהטמא חייב כרת בטרם הודיע שמדובר 'אם נכנס למקדש'

וההוראה מזה בעבודת השם הפנימית בטהרת ה'מקדש-הפנימי' שהוא ה'מוחין' שבנפש

שגם אם עלה בלבו 'הרהור טמא' באונס מיד נטמא ה'מקדש'!

ויש לדחות ולהוציאו תיכף ומיד מה'מקדש' כדי שלא 'להיכרת' ולא להיות נפרד!

ספר התניא - חלק ראשון - פרק יב

... אמרו רז"ל ג' עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום הרהור עבירה ועיון תפלה כו' רק שלזה מועיל הרשימו במוחין ויראת ה' ואהבתו המסותרת בחלל הימני להתגבר ולשלוט על הרע הזה המתאוה תאוה שלא להיות לו שליטה וממשלה בעיר להוציא תאותו מכח אל הפועל להתלבש באברי הגוף

ואפ"י במוח לבדו להרהר ברע אין לו שליטה וממשלה להרהר ח"ו ברצונו שבמוחו שיקבל ברצון ח"ו הרהור זה הרע העולה מאליו מהלב למוח כנ"ל

אלא מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידיים ומסיח דעתו מיד שנזכר שהוא הרהור רע ואינו מקבלו ברצון אפ"י להרהר בו ברצון וכ"ש להעלותו על הדעת לעשותו ח"ו או אפ"י לדבר בו כי המהרהר ברצון נק' רשע באותו שעה והבינוני אינו רשע אפ"י שעה אחת לעולם.